

Co-funded by
the European Union

ERASMUS-SPORT-2022-SSCP
101090433 – GTOF

ANALIZA STANJA TRAIL TEKA NA DRŽAVNEM NIVOJU

Vsebina

 greentrails OF FUTURE	1
ANALIZA STANJA TRAIL TEKA NA DRŽAVNEM NIVOJU	1
UVOD	3
OZADJE PROJEKTA	3
O TRAIL TEKU	3
ANALIZA STANJA TRAIL TEKA V SRBIJI	5
UVOD	5
OBSTOJEČE TRAIL TEKME V SRBIJI	5
TEKMOVANJA PLANINSKE ZVEZE SRBIJE	5
TEKMOVANJA SRBSKE ATLETSKE ZVEZE	8
TEKMOVANJA IZVEN REGISTRA	9
ZAKLJUČEK	9
ANALIZA STANJA V TRAIL TEKU V SEVERNI MAKEDONIJI	11
UVOD	11
ZGODNJI ZAČETKI TRAIL TEKA V MAKEDONIJI	11
ZVEZA ZA TRAIL TEK – TREX	11
AFM – ATLETSKA ZVEZA MAKEDONIJE	12
FPSM – PLANINSKA ZVEZA MAKEDONIJE	13
ZAKLJUČEK	14
ANALIZA STANJA TRAIL TEKA V SLOVENIJI	15
UVOD	15
VRSTE TEKMOVANJ	15
ZDRUŽENJE ZA GORSKE TEKE – ATLETSKA ZVEZA SLOVENIJE (AZS)	16
RAZDALJE	17
TRENERJI	18
ZAKLJUČEK	18
POVZETEK ANALIZE	19
AVTORJI	20

UVOD

OZADJE PROJEKTA

Projekt GREEN TRAILS OF FUTURE (Zeleni traili prihodnosti) želi spodbujati udeležbo najstnikov v zunanjih športih in okoljskem izobraževanju s poudarkom na trail teku.

Sodobna težava je odtujitev najstnikov in otrok na splošno od dejavnosti v naravi in športu na splošno, še zlasti pa od zunanjih športov, torej odtujitev od narave same. Posledice tega se odražajo v nezdravem – sedečem – življenjskem slogu in nepravilnem odnosu do narave in okoljskih vprašanj.

Cilj projekta je povečanje števila najstnikov v športu preko trail teka, saj smo analizirali trenutno stanje v državah članicah projekta in ugotovili, da se v tem športu udeleži pretežno srednja generacija ljudi. Glede na dostopne podatke je sodelovanje mlajših od 18 let trenutno nizko: v Severni Makedoniji 2 %, v Srbiji okrog 7 %, v Sloveniji okrog 18 %.

Trail tek se odvija v naravi, večinoma na zaščitelih območjih, zato je idealen za okoljsko izobraževanje.

O TRAIL TEKU

Trail tek je znan pod imeni gorski tek, tek v gorah in tek v naravi (angl. *trail running, mountain running, running in the mountains, skyrunning, fellrunning*). Kakor koli že imenujemo tek na prostem na naravni površini, ne gre za eno samo disciplino, temveč za celovit in kompleksen šport. Zaradi poenostavitve bomo uporabljali izraz *trail tek*. Trail tek ni disciplina teka, temveč ločen šport.

Trail tek je šport, ki vključuje tek ali hojo v naravnem okolju na naravnem terenu, pri čemer izkoristimo krajinske značilnosti, ki jih ponuja posamezna regija (običajno gore, puščave, gozdovi, ...), in sledimo logični poti, ki nam omogoča odkrivanje regije.

Gre za star šport, ki pa do zgodnjih let tega tisočletja ni bil ne zelo priljubljen, ne zelo profitabilen, struktura tekmovanj pa se je nenehno spreminjale. Vanj so vstopale nove zveze in zasebne ustanove, zaradi česar so se meje med disciplinami megle. Pogosto smo zmedeni, ker je v enem letu več svetovnih prvenstev in včasih na isti razdalji, vendar v različnih okvirjih.

Seznam mednarodnih prvenstev:

- SVETOVNA PRVENSTVA V TRAIL IN GORSKEM TEKU: (WMRA, ITRA, IAU, World Athletics) Sodelovanje državnih zvez.
 - o Klasični gorski tek (cca.12km-600-1000m, netehnično), kategorije: M, Ž, U20M, U20Ž
 - o Strmi gorski tek (cca.4-7km, 700-1,000m, netehnično), kategorije: M, Ž
 - o Kratki trail tek (cca. 40km, 2,000-3,000m), kategorije: M, Ž
 - o Dolgi trail tek (cca. 80km, 3,500-6,000m), kategorije: M, Ž
- SKYRUNNING SVETOVNO PRVENSTVO: (ISF – UIAA) Sodelovanje državnih zvez.
 - o Vertical Kilometer (cca. 2-4km, 1000m), kategorije: M, Ž, U23, U20, U17
 - o Skyrace (20 do 49km, >1200m, tehnično), kategorije M, Ž // U23, U20 in U17 na krajše razdalje
 - o Sky Ultra (50 do 99km > 3,000m, tehnično), kategorije: M, Ž
- UTMB WORLD: (Serija UTMB, zasebno) Sodelovanje s kvalifikacijo v seriji (odprto)
 - o 50K (OCC, 55km, 3500m), kategorije: M, W,
 - o 100K (CCC, 100km, 6100m), kategorije M, W
 - o 100M (UTMB 170km 10.000m), kategorije: M, W
- SVETOVNA SERIJA GOLDEN TRAIL (zasebno)

- o Srednje razdalje – od netehničnih do tehničnih tekov, kategorije: M, Ž
- SVETOVNO PRVENSTVO SPARTAN TRAIL (zasebno)
 - o 2 stezi, srednja in dolga razdalja, kategorije: M, Ž

ANALIZA STANJA TRAIL TEKA V SRBIJI

UVOD

Trail tekmovanja so čedalje bolj priljubljena oblika športnega udejstvovanja po svetu, tudi v Srbiji. Ta vrsta tekem, ki poteka izven stadionov in tlakovanih cest, privlači čedalje večje število sodelujočih in gledalcev. V Republiki Srbiji tekmovanja v trail teku organizirata državni športni zvezi: Srbska atletska zveza in Planinska zveza Srbije. Poleg uradno registriranih tekmovanja pa je čedalje več tudi tekem, ki jih organizirajo različne druge zveze, ki niso v registru športnih dejavnosti in ki nimajo primernih delovnih dovoljenj.

Sledi analiza obstoječih pogojev za trail tek v Srbiji, sodelovanje mladostnikov v teh tekmovanjih in identifikacija izzivov.

OBSTOJEČE TRAIL TEKME V SRBIJI

TEKMOVANJA PLANINSKE ZVEZE SRBIJE

Planinska zveza Srbije organizira tekmovanja v treh povezanih disciplinah pod skupnim imenom gorski tek:

- o gorski trekking
- o trail
- o skyrunning

Tekmovanja v gorskem trekkingu so nabor planinskih tekmovanj v pohodništvu in/ali teku, ki potekajo na planinskih in pohodniških poteh, na predhodno določenih in jasno označenih stezah različnih dolžin, in z zahtevami kompetentne komisije (KPT) za pripravo trailov za tekmovanja v gorskem trekkingu.

Organizator za vsak krog pripravi tri steze:

- o kratko: 10-15 km,
- o srednjo: 20-25 km
- o in dolgo: 30-35 km.

Organizira se dve vrsti tekmovanj v gorskem trekkingu: ligaško in državno prvenstvo.

Tekmovanja v ligi so odprta za vse. Na njih lahko sodelujejo vsi državljani Srbije in tujih držav, ki so zdravi in ki podpišejo izjavo, da na tekmovanju sodelujejo na lastno odgovornost.

Točke v vsakem krogu in na splošni lestvici lahko osvojijo le člani Planinske zveze Srbije s potrjenimi tekmovalnimi knjižicami za tekoče leto in opravljenim zdravniškim pregledom. Vsi ostali imajo pravico do rekreativnega sodelovanja.

Kategorije, v katerih se ocenjuje rezultate, so:

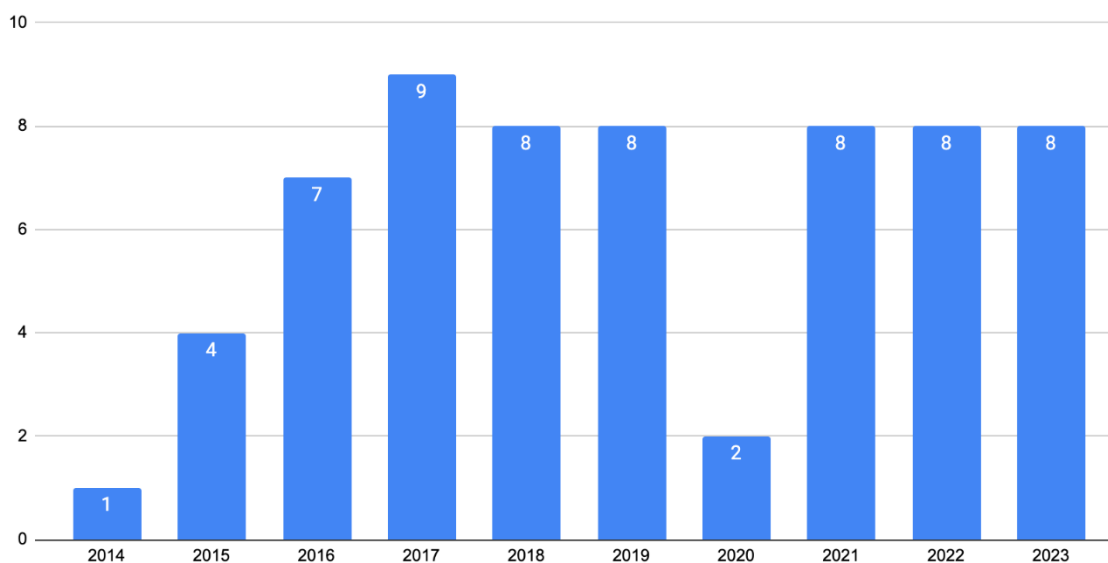
- o Moški in ženske – posamezno (absolutna kategorija)
- o Moški in ženske – ekipno
- o Moški in ženske – mladinci (do starosti 18 let)

Do leta 2022 so lahko mladinci tekmovali na kratki in dolgi stezi, od sezone 2023 dalje pa je bila sprejeta odločitev, da lahko tečejo le na kratki stezi.

Tekmovanja znotraj Trekking lige Srbija potekajo že od leta 2014, ko je bil organiziran en promocijski krog. Potem je število tekem v ligi vsako leto počasi naraščalo, dokler se ni ustalilo na približno 8 tekmah letno.

Število tekem – Trekking liga Srbije

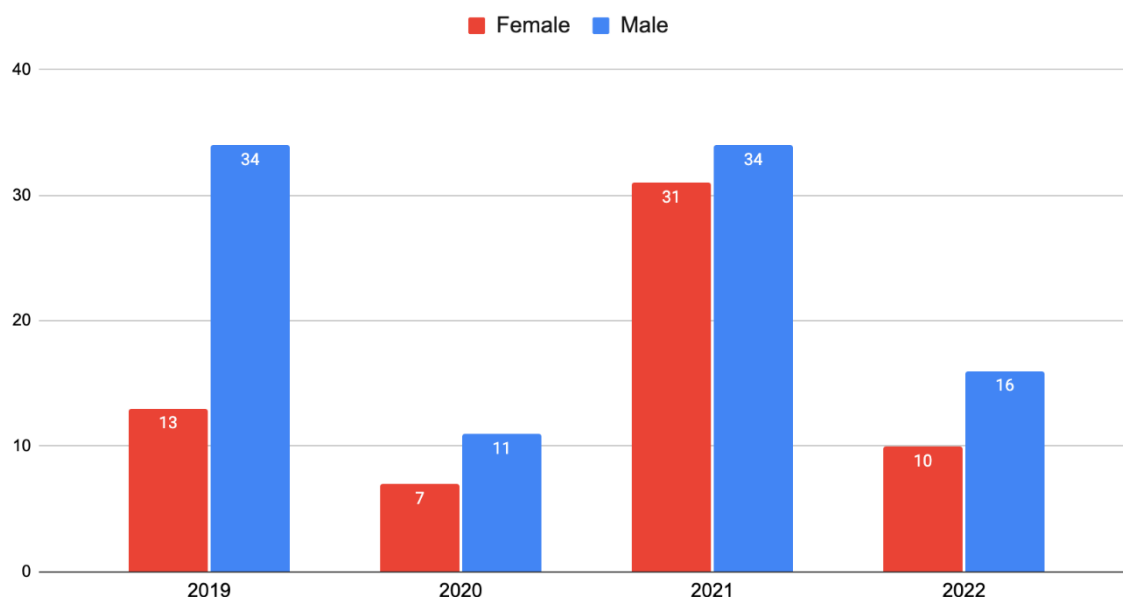
Povprečno število tekmovalcev na tekmah na leto v prejšnjih letih je podobno: okrog 250 tekmovalcev.

Glede na dejstvo, da je v Planinski zvezi Srbija 195 klubov z več kot 21.000 člani, izmed katerih v 7 planinskih disciplinah tekmuje nekaj več kot 1.000 športnikov, je število sodelujočih na trail tekmah, mlajših od 18 let, zanemarljivo, kot kaže spodnji graf.

Trekking and trail league of Serbia

Number of participant younger than 18 years

Odstotek tekmovalcev v mladinskih kategorijah glede na skupno število tekmovalcev je bil::

- o 2021: 9,7 %
- o 2022: 5,9 %

Vse doslej mladincem ni bilo dovoljeno sodelovati na tekmah v disciplinah gorskega teka/skyrunning (ki ju vodi Komisija za gorski tek). Z letošnjim letom je v načrtu organizacija ene ali več tekem, ki bo štela za mladinsko tekmovanje Srbije v gorskem teku.

TEKMOVANJA SRBSKE ATRLETSKE ZVEZE

Srbska atletska zveza (SAS) organizira tekmovanja v disciplini gorskega teka glede na pravila Mednarodne zveze za gorski tek (WMRA) na stezah, krajših od 10 km. Dolžina stez v tej disciplini je znatno krajša od disciplin v planinarjenju in za mlajše kategorije (mladince in pionirje) znaša od 2 do 6 km.

Srbska atletska zveza v tej disciplini organizira največ eno tekmo letno, ki je organizirana kot državno prvenstvo. Na njej lahko sodelujejo le registrirani člani društev članov SAS z veljavnimi tekmovalnimi licencami.

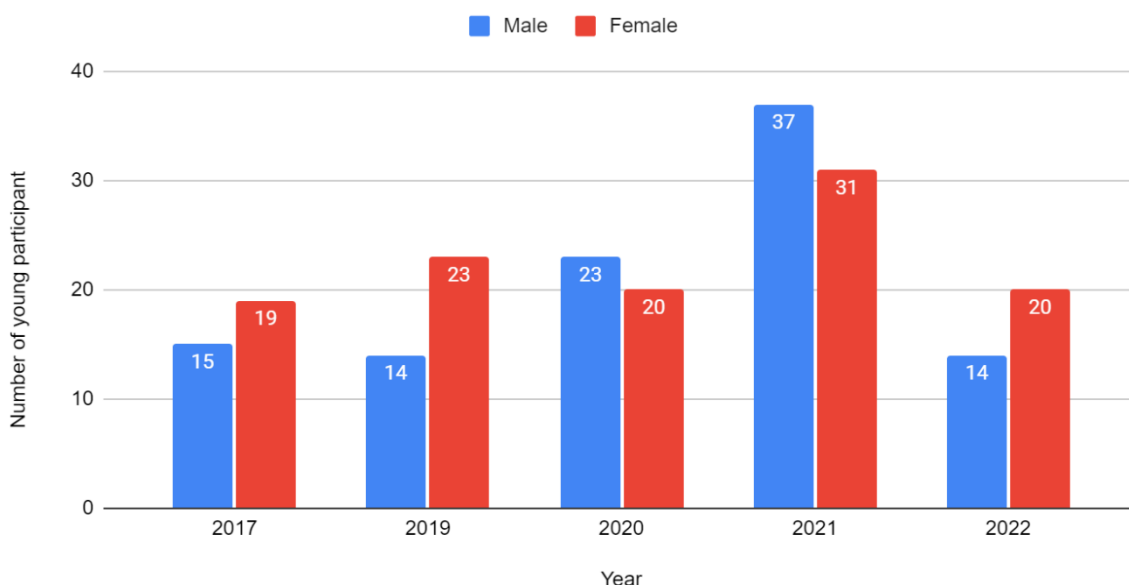
Na podlagi grafa, ki prikazuje število sodelujočih na državnih prvenstvih SAS v gorskih tekih, lahko zaključimo, da je število sodelujočih v mlajših kategorijah pretežno stalno, razen v letu 2021, ko je prišlo do rahlega povečanja.

Velika razlika v primerjavi s planinarjenjem je odstotek mlajših v razmerju s celotnim številom tekmovalcev na tekmo, ki je v zadnjih letih znašal:

- o 68 % leta 2020,
- o 83 % leta 2021,
- o 65 % leta 2022.

Mountain running Serbian athletic federation

Number of participant younger than 18 years

TEKMOVANJA IZVEN REGISTRA

Določeno število tekem, ki so organizirane v naravi, zunaj organiziranih cest in jih lahko uvrstimo v obliko trail teka, organizirajo civilna združenja in celo neformalne skupine, ki ne pripadajo nobeni krovni organizaciji ali panožni športni zvezi. Takšna tekmovanja pogosto nimajo avtoriziranih športnih strokovnjakov z veljavnimi in priznanimi licencami, sodnikov, delegatov in jasnih športnih pravil ali propozicij. Število neformalnih organizatorjev tekem, ki so neobremenjeni z zakonskimi obveznostmi, se iz leta v leto povečuje, pri čemer jim pomagata tudi počasnost državne birokracije in premajhno število športnih inšpektorjev.

Podatke o številu udeležencev in udeležbe mlajših kategorij je zaradi omenjenih razlogov trenutno težko pridobiti.

ZAKLJUČEK

Na podlagi vsega navedenega lahko sklepamo, da ima trail tekni kot tekmovalna oblika perspektivo in potencial za pritegnitev večjega števila mladih kot sedanja. Po drugi strani pa pomanjkanje sistemskih rešitev na tem področju, nejasne odgovornosti med organizacijami in pomanjkanje nadzora s strani države predstavljajo največje izzive.

Priporočila za izboljšanje udeležbe mlajših na trail tekmovanjih bi lahko šla v smereh:

- o razvoj programov in dogodkov, namenjenih podpori mladim v trail teku (delavnice, tabori, brezplačni treningi)
- o povečanje finančne dostopnosti tekmovanj za mlade udeležence (zmanjšanje stroškov prijave, potovanja in nastanitve)
- o povečanje vidnosti tekmovanj in promocije zdravega življenjskega sloga preko družbenih omrežij in kampanj
- o izobraževanje udeležencev o zdravi prehrani in pripravi na tekmovanje

ANALIZA STANJA V TRAIL TEKU V SEVERNI MAKEDONIJI

UVOD

Trail tek je v Republiki Severni Makedoniji relativno nov šport, čigar začetki segajo v leto 2005. Kot pri (skoraj) vsakem drugem športu tudi tega po eni strani rekreativno prakticirajo tekači sami, po drugi strani pa ga izvajajo športna društva, ki so del Atletske zveze Severne Makedonije.

Glavni delež tekačev v naši državi predstavljajo rekreativni tekači, izmed katerih jih le malo (ali nič) ta šport trenira na profesionalnem nivoju. Razlogi za to so večplastni in se skrivajo predvsem v načinu organizacije in regulacije na nacionalni ravni, majhnem zanimanju za ukvarjanje s športi v naravi in pomanjkanju splošne ozaveščenosti ljudi o prednostih aktivnega življenja v gorah. Eden od temeljnih razlogov, da ni profesionalnih tekačev, je tudi pomanjkanje organiziranega mladinskega sistema v sekciji za gorske teke pri vodilnem organu tega športa – Atletski zvezi Makedonije.

ZGODNJI ZAČETKI TRAIL TEKA V MAKEDONIJI

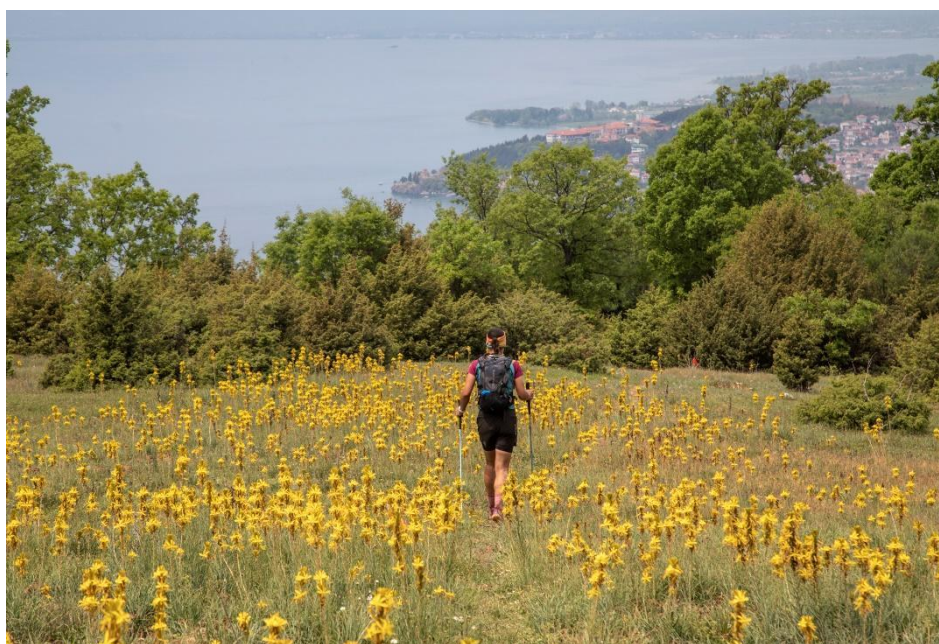
2005–2009 Državna liga v gorskem teku (Planinarski Sojuz) – To so prvi organizirani dogodki, zbrani v Ligo v gorskem teku, ki jih je organizirala Planinska zveza Makedonije (takrat Planinarski Sojuz) v skladu s pravili WMRA. Liga je potekala pet let in tekme so potekale na nekaterih najvišjih gorovjih Makedonije (Solunska Glava, Vodno-Matka, Kajmakalan, Pelister, Osogovo itd.). Čeprav je ligo organizirala Planinska zveza, so v njej, ker je nosila naslov Državna liga v gorskem teku, sodelovali tekači iz atletskega klubov ali vojske iz celotne države in iz nekaterih planinskih klubov. V ligi ni bil dejaven nikakršen mladinski sistem, število odraslih tekačev pa se je gibalo med 20 do 30 tekačev na tekmo.

ZVEZA ZA TRAIL TEK – TREX

Leta 2011 je Trajce Pankovski znotraj letnega načrta Planinskega kluba Makpetrol, Skopje, organiziral tekmo Krali Marko Trails v Prilepu. Tekmo je do leta 2013 organiziral isti planinski klub, nato pa je leta 2014 organizacijo prevzelo

ločeno uradno telo: Zveza za trail tek Trex iz Skopja. Tekma ima najdaljšo tradicijo izmed trail tekem v Severni Makedoniji in velja za prvo tekmo za številne tekače v skupnosti. OD samih začetkov so organizatorji videli potrebo za vključevanje mladine v takšne dogodke in začeli so z organizacijo otroške tekme znotraj dogodka za odrasle. Tekme so bile pretežno za mlajše otroke, stare med 7 in 13 let, dolge so bile 1–2 km in bolj revialne kot tekmovalne.

Tradicionalno je bila vsako leto med letoma 2011 in 2019 na tekmi Krali Marko Trails otroška tekma (z imenom Markukule Trail), ki se je redno udeleževalo med 30 in 50 otrok, na vrhuncu, v letih 2016/17/18 pa se je tekme Markukule udeležilo okrog 80–90 otrok, mlajših od 13 let. Večino so jih pripeljali lokalni učitelji športne vzgoje in vzdušje, ki so ga otroci dodali odrasli tekmi, je bilo odlično. Čeprav je dogodek Krali Marko Trails potekal enkrat letno, ga je lokalno prebivalstvo dobro poznalo, zato so se otroci nanj redno vračali. Zanimivo je, da je mesto Prilep do leta 2019–2020 in še danes dalo enega najboljših trail tekačev iz naše države v moški in ženski kategoriji. Organizatorji so trdno prepričani, da je razlog za to prav Krali Marko Trails.

Zveza za trail tek Trex v svojem koledarju organizira še tri tekme: Vodno-Matka Trails, Strumina Trail in Ohrid Ultra-Trail, a ob glavnih tekmah za odrasle niso imeli priložnosti organizirati dogodka za otroke. Organizatorji so kljub temu pripravljeni, da se prilagodijo in delajo na promociji in rasti mladinskega potenciala v trail teku tudi v svojem sistemu dogodkov. *Opomba:

od leta 2021 je 10K tek na Vodno-Matka Trails odprt za kategorijo mladincev (starih 13–18 let).

AFM – ATLETSKA ZVEZA MAKEDONIJE

AFM je uradna športna zveza in organ, ki ureja atletiko/tekaške discipline in gorske teke v S. Makedoniji. Iz informativnega pogovora z generalnim sekretarjem zveze in tudi iz naših dosedanjih izkušenj je znano, da je prispevek tega organa in tudi njegovih klubov k razvojnim programom slab, zlasti za gorske teke, da ni sistema za razvoj mladih in programov na lokalni ravni ter da je tudi zanimanje staršev, tekačev in klubov za sodelovanje mladih majhno.

Atletski klubi pod okriljem Atletske zveze Makedonije se osredotočajo predvsem na kratke, srednje in dolge proge (atletski in ulični tek) za odrasle in majhno število mladincev, druge discipline, kot sta kros ali gorski tek, zlasti za najstnike, pa za tekače sploh niso priljubljene ali zanimive.

Na državnem nivoju mora AFM organizirati (vsaj eno) Državno prvenstvo v gorskem teku, ki običajno zajema eno kratko tekmo letno, na kateri večna tekmovalcev ni specializirana za trail tek, temveč prihajajo iz drugih atletskih disciplin. Običajno ne gre za dogodek, ki bi bil priljubljen v naši skupnosti; organizacija je slaba, podatki pa redki, tako da večina rekreativnih tekačev niti nima zanimanja, da bi sodelovala preko enega od društev in tekmovala na državnem nivoju. Na dogodku sodeluje le med 10 in 15 tekačev iz društev. Ne obstaja liga v gorskem teku, ki bi jo organizirali na različnih lokacijah in s strani različnih društev – ne za odrasle ne za otroke.

17. evropsko prvenstvo v gorskem teku Skopje 2018 – Poleti 2018 je na gori Vodno v organizaciji Atletske zveze Makedonije potekalo 17. evropsko prvenstvo v gorskem teku. To je bil uspešno organiziran dogodek s številnimi udeleženci v mladinski in starejši konkurenci iz približno 50 držav. Z naše strani je v kategoriji starejših teklo 6 tekačev, ki so tekmo končali, najbolj svetel trenutek pa je bilo skupno 25. mesto v kategoriji mlajših, ki je uspelo (takrat 17-letnemu) mlademu Dejanu Angeloskem iz Ohrida. Dejan se je do takrat ukvarjal z atletiko in to je bila njegova prva velika tekma. Dejan je še vedno najuspešnejši tekač iz naše države in nas zastopa po vsem svetu. *Opomba:

TREX Skopje je za AFM delal kot svetovalec pri tehnični pripravi in postavitvi prog za 17. evropsko prvenstvo v gorskih tekih Skopje 2018.

FPSM – PLANINSKA ZVEZA MAKEDONIJE

Čeprav je bila Planinska zveza Makedonije (Planinarski Sojuz) glavno telo, ki je organiziralo ligo v preteklosti (med letoma 2005 in 2009), ima danes malo organizacijskega in strukturnega vpliva na gorski (trail) tek. Od leta 2019 so pod vodstvom Aleksandarja Kirkovskega del they Mednarodne zveze za skyrunning, od takrat pa en klub – PK Makedon – organizira skyrunning tekmo Titov Vrv Skyrace, ki istočasno šteje za državno tekmovanje v skyrunningu. Nekateri izmed tekačev z najboljšimi rezultati so sodelovali na evropskem prvenstvu v skyrunningu 2021. Tudi znotraj te organizacije ni sistema za razvoj mladine.

ZAKLJUČEK

Potegnemo lahko zaključek, da v Republiki S. Makedoniji primanjkuje uradnih, organiziranih in strukturiranih programov za razvoj mladine, še zlasti v atletski sekciji za trail tek/kros. Dejavnosti drugih organizacij, ki delajo na trail teku, so na tem nivoju sicer prisotne, a v majhni in nekonsistentni meri, saj gre za letne dogodke, organizacije pa bi morale več pozornosti namenjati razvoju tekem za mlade in pritegovanju mlajših tekmovalcev poleg odraslih.

ANALIZA STANJA TRAIL TEKA V SLOVENIJI

UVOD

V Sloveniji obstajajo različna tekaška tekmovanja za najmlajše. Natančneje lahko govorimo o tekmovanjih za otroke v vrtcih vse do mladinskih kategorij. Običajno gre za programe na državnem nivoju, ki zadevajo zdravo in aktivno preživljanje prostega časa. Na splošno je v Sloveniji močan trend aktivnega preživljanja časa v naravi.

V osnovni in srednji šoli je tek obvezen del telesne vzgoje v različnih oblikah:

- o tek na stezi,
- o kros,
- o orientacijski tek
- o gorski tek.

Običajno je sodelovanje pri teku prostovoljno ali del treningov in načrta športnega društva, ki se v osnovi ne ukvarja nujno s tekom (nogomet, kolesarstvo, ...).

Vse oblike teka kot športne dejavnosti potekajo pod okriljem Atletske zveze Slovenije.

VRSTE TEKMOVANJ

V Sloveniji se tekmovanja organizirajo kot del programov dejavnosti za najmlajše. V vrtcih imajo denimo tekmovanja Zlati sonček ipd.

Šolska tekmovanja so organizirana v osnovni šoli kot del rednega izobraževalnega programa. Najprej na ravni šole, nato pa na ravni občine, regije in nazadnje države.

V šolskem letu 2022/2023 so bila pod okriljem atletske zveze organizirana naslednja tekmovanja:

- o Ekipno atletsko tekmovanje za osnovne šole (6. oktober 2022)
- o Ekipno atletsko tekmovanje za srednje šole (5. oktober 2022)
- o Prvenstvo Slovenije v gorskem teku za osnovne in srednje šole (22. september 2022)
- o Posamično atletsko tekmovanje za osnovne šole (6. julij 2023)
- o Posamično atletsko tekmovanje za srednje šole (18. maj 2023)
- o Prvenstvo Slovenije v krosu za osnovne in srednje šole (20. april 2023)
- o Prvenstvo Slovenije v uličnem teku za osnovne in srednje šole (22. oktober 2022)

Tekaško in orientacijsko tekmovanje poteka pod okriljem Orientacijske zveze Slovenije, pri kateri tudi najmlajše in mladinske ekipe aktivno trenirajo in dosegajo rezultate na svetovnem nivoju.

Seveda obstajajo tudi druge lokalne rekreativne tekme, na katerih sodelujejo tudi najmlajši.

Glede na to, da postaja gorski tek vsako leto bolj priljubljen, vse več organizatorjev trail teka na svojih tekmah organizira tudi kategorije za najmlajše; med njimi sta UTVV in seveda HUT Slovenia (Hg Ultra Trail).

ZDRUŽENJE ZA GORSKE TEKE – ATLETSKA ZVEZA SLOVENIJE (AZS)

V Sloveniji se gorski tekači združujejo pod Atletsko zvezo Slovenije (AZS), ki ima v statutu opredeljeno Združenje za gorske teke.

Zvezo vodi upravni odbor. Tako Zveza kot upravni odbor delujeta po pravilih, ki jih je sprejela skupščina zveze.

Upravni odbor za gorske teke pri Atletski zvezi Slovenije skrbi za:

- o razvoj gorskega teka v Sloveniji
- o tekmovalni sistem v Sloveniji
- o tekme na državnem nivoju (državna prvenstva, Pokal Slovenije, izbirne tekme za sestavo reprezentance)
- o nastope slovenske reprezentance na večjih mednarodnih tekmovanjih
- o povezavo z WMRA in drugimi mednarodnimi organizacijami.

Upravni odbor vsako leto organizira in večinsko financira nastope slovenske reprezentance na evropskih in svetovnih prvenstvih ter na WMRA Youth Cup in na svetovnem prvenstvu v gorskem maratonu.

Na tekmah svetovnega pokala in veteranskem svetovnem prvenstvu pomaga v organizacijskem smislu.

RAZDALJE

Za najmlajše udeležence in šolska tekmovanja ni posebnih norm in zahtev; edina norma je rezultat, dosežen znotraj posamezne tekme, kjer omejeno število tekmovalcev napreduje na višji nivo tekmovanja.

Na tekmovanjih, ki so pod okriljem nacionalnih združenj in so organizirana samo za klube, ki so člani nacionalnega združenja, morajo biti tekmovalci registrirani in imeti licenco, s katero lahko tekmujejo. Enako velja za trenerje.

Razdalje se razlikujejo glede na starost tekmovalcev, na primer za otroke v vrtcih so razdalje od 100 do 200 m.

Pri državnih šolskih tekmovanjih v gorskem teku gre za sledeče razdalje:

- o mladinke 1,6 km in 65 m+
- o mladinci 2,2 km in 110 m+.

V primeru Hg Ultra Traila je razdalja za najmlajše 2,5 km in maksimalno 250 m+ z omejitvijo 2h.

TRENERJI

V Sloveniji Fakulteta za šport omogoča splošno izobrazbo za šolske učitelje. Posamezniki, ki se želijo izobraziti za posebno športno disciplino, morajo zaključiti specializacijo.

Obstajajo tudi drugi profesionalni programi, po katerih lahko posameznik postane trener za specifično športno disciplino. Običajno sledijo več nivojem izobraževanja. Pred nekaj leti je šlo običajno za tri stopnje:

- o inštruktor,
- o učitelj
- o in trener.

Po novi evropski direktivi o registraciji poklicnih delavcev v športu, ki morajo biti zavedeni v registru športnih delavcev na Ministrstvu za delo in šport, obstajata dve stopnji:

- o poklicni delavec v športu 1
- o in poklicni delavec v športu 2; oboje je neodvisno od športne discipline.

Posebni trail teki za najmlajše niso organizirani v smislu posebnih treningov v okviru društva ali kluba. Treningi trail teka za najmlajše za zdaj potekajo v posameznih družinah, kjer so starši sami aktivni trail tekači.

ZAKLJUČEK

Čeprav je v Sloveniji sodelovanje mladih v trail teku relativno razširjeno, pa je majhno število mladih v uradnih tekih pod okriljem Atletske zveze Slovenije očitno. Za to je več razlogov, a dejstvo je, da atletska zveza ne kaže nobenega zanimanja za afirmacijo tega športa. Prav tako veliko število priljubljenih tekem ni strukturno povezanih z nobeno organizacijo ali pa so mladi v prvi vrsti povezani s kakšnim drugim športom.

POVZETEK ANALIZE

Čeprav trail tek obstaja že relativno dolgo, je po svetu porast doživel v zadnjih desetih letih – tudi v Sloveniji, Srbiji in Severni Makedoniji. Stanje tako na globalnem kot na lokalnem nivoju je takšno, da ljudje v tem športu sodelujejo večinoma rekreativno, večina pa jih je nekdanjih športnikov (iz različnih športov), starih od 25 do 40 let. Delež mlajših od 18 let je še vedno zanemarljiv. Ena izmed težav je ta, da mladi trail teka ne vidijo kot privlačen in priljubljen šport. Poleg tega v društvih ni skoraj nič organiziranega dela z otroki.

Tako na svetovni ravni kot na ravni držav projekta je opazen obstoj velikega števila različnih organizacij in združenj, ki se ukvarjajo z organizacijo tekmovanj, kar še dodatno zmede same tekače.

Ena ključnih institucij za razvoj tega športa je Svetovna atletika, vendar je očitno, da nacionalne atletske zveze v Srbiji in Severni Makedoniji ter v manjši meri v Sloveniji ne kažejo posebnega zanimanja za trail tek, tj. atletske discipline, ki potekajo zunaj stadiona. To potrjuje tudi dejstvo, da na svetovnem prvenstvu v gorskih in trail tekih, ki je potekalo konec leta 2022, ni bilo predstavnikov Balkana. Edina država, ki je aktivno sodelovala na članskih in mladinskih tekmovanjih pod okriljem WMRA in dosegla celo omembe vredne rezultate, je Slovenija

Skyrunning tekmovanja, ki jih organizira ISF, so v zadnjem desetletju postala priljubljena in tako na evropskih kot svetovnih prvenstvih smo imeli članske predstavnike iz regije. Težava pa je v tem, da formalna struktura še vedno ni najbolj jasna – ne ve se, kdo ima pravico organizirati tekmovanja in kdo lahko organizira delo državne reprezentance.

V prihodnjem obdobju se je treba osredotočiti na razvoj regionalnih centrov v mestih z močno skupnostjo trail tekačev, kar zahteva razvoj športnih strokovnjakov – trenerjev, ki naj bi delali z mladimi.

Tekmovanja je treba standardizirati in organizatorje povezati s pristojnimi nacionalnimi združenji. Prav tako je potrebno sodelovanje različnih športnih združenj, ki se osredotočajo na trail tek, na nacionalni ravni. Na koncu je

potrebno regionalno sodelovanje ne le na ravni Slovenije, Srbije in Severne Makedonije, temveč tudi drugih držav iz regije, da bi se prenašale izkušnje in primeri dobrih praks, razvijali športni strokovnjaki – trenerji – ter oblikovali regionalna tekmovanja in promocija trail teka na splošno.

Ta analiza in analize v lokalnih jezikih bodo na voljo na strani projekta www.gtof.net.

AVTORJI

Andrej Ivošev, Planinska zveza Srbije
Valentina Toković, Planinska zveza Srbije
Ranko Milanović, PD Tara
Nikola Živanović, PD Tara
Igor Jovanovski, TREX
Dejan Krle, TREX
Jure Gantar, HG Idrija
Klara Gantar, HG Idrija
Jan Božič, HG Idrija

